

Перспективою подальших досліджень у даному напрямі є пошук альтернативних варіантів забезпечення соціального захисту працівників найбільш оптимального для підприємств.

Література

1. Болюбах В.В. Соціальний захист працівників на підприємствах / Болюбах В.В. //Актуальні проблеми економіки. – 2006. №3(57). – С. 154-157.
2. Гриньова В.М. Управління соціальним розвитком промислових підприємств: монографія/ В.М. Гриньова, М.М. Новікова, М.В. Боровик. – Х.ХНЕУ, 2008. – 2008. – 160 с. – Бібліогр. С. 148-158. – укр.
3. Добрынин А.И. / Человеческий капитал в транзитивной экономике: формирование, оценка, эффективность использования // Добрынин А.И., Дятлов С.А., Цыренова Е.Д. – СПб.: Наука. – 1999. –С.273.
4. Пацула О. І.Соціальні витрати підприємства та їхня класифікація / Пацула О.І. // Вісник КНТЕУ. – 2006. - №3
5. Стрибулевич Т.О. Зарубіжний та вітчизняний досвід ідентифікації соціальних витрат в обліково-аналітичних системах /Стрибулевич Т.О.// [Електронний ресурс] Назва з екрану [www. http:// nuwm.rv.ua](http://nuwm.rv.ua)

Ціщик Р.В.

АЛГОРИТМ ПОБУДОВИ СТАТИСТИЧНИХ ПРОГНОЗІВ РОЗВИТКУ СЕКТОРА ДОМАШНІХ ГОСПОДАРСТВ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ

Вибір інструментарію регулювання розвитку сектора домашніх господарств та характер його комбінування залежить, передусім, від цілей і завдань, які вирішуються органами влади щодо активізації економічної поведінки домашніх господарств та підвищення їх споживчого потенціалу, проблем, які будуть супроводжувати їхнє розв'язання, а також очікуваних наслідків реалізації прийнятих рішень. Зазначене обумовлює необхідність отримання інформації про майбутній стан та умови розвитку сектора домашніх господарств, можливі впливи ендогенних та екзогенних факторів на основні параметри його функціонування, напрями та перспективи розвитку.

Необхідним способом розв'язання цих питань є прогнозування та моделювання розвитку сектора домашніх господарств, яке дозволяє на основі аналітичних висновків, прогнозних оцінок та припущень, змодельованих сценаріїв розвитку вносити зміни і корективи у сформовану державну політику або ж виробляти альтернативні варіанти її реалізації. Разом з тим, прогнозування дає змогу сформулювати моделі поведінки сектора домашніх господарств в умовах мінливого зовнішнього і внутрішнього середовища, визначати шляхи досягнен-

ня бажаних результатів його функціонування, оптимально вирішувати завдання підвищення рівня та якості життя членів домогосподарств [3, с. 321-323].

В процесі прогнозування і моделювання розвитку сектора домашніх господарств вирішуються декілька типів завдань: оціночні (на основі ретроспективного аналізу виявляється специфіка об'єкту прогнозування, зокрема, динаміка формування доходів і структури витрат, тенденції у заощадженнях, обсягах і структурі споживання домогосподарств, а також встановлюється рівень інформаційної забезпеченості дослідження); діагностичні (встановлюються характер і форми взаємозв'язку у виявлених тенденціях та будуються теоретичні моделі поведінки сектора домашніх господарств, максимально наближені до реальних ситуацій і процесів); проєкційні (розраховуються прогностичні параметри розвитку сектора домашніх господарств, здійснюються прогностичні оцінки перспектив їх розвитку, приймаються управлінські рішення на основі прогностичних оцінок і прогностичних припущень).

Виходячи з цього, можна сформулювати алгоритм побудови прогнозів розвитку сектора домашніх господарств, який включає вісім послідовних етапів, які взаємодоповнюються і взаємообумовлюють один одного, а саме:

- 1) здійснення аналітичної оцінки розвитку сектора домашніх господарств, формування мети та періоду прогнозування, складання завдання прогнозування;
- 2) дослідження впливу основних чинників на розвиток сектора домашніх господарств, систематизація та опис основних їх тенденцій, встановлення обмежуючих умов розвитку;
- 3) виявлення впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на стан, динаміку та тенденції розвитку сектора домашніх господарств, обсяги його доходів, структуру витрат, рівні споживання, стан споживчого ринку, місце та роль сектора в основних параметрах розвитку національної економіки;
- 4) вибір методу прогнозування та складання схеми взаємозв'язків в обраній моделі;
- 5) розроблення прогнозу розвитку сектора домашніх господарств (за обраними критеріями), моделювання їхньої поведінки;
- 6) оцінка достовірності прогнозу;
- 7) прийняття управлінських рішень на основі прогностичних оцінок і прогностичних припущень, визначення ризиків та умов їх реалізації;
- 8) вироблення механізмів реалізації прийнятих рішень через розроблення регулятивних заходів щодо активізації економічної діяльності домашніх господарств, підвищення їх споживчого потенціалу, соціального захисту та зростання рівня і якості життя.

Як показали дослідження проблем функціонування сектора домашніх господарств як важливої складової вітчизняної економічної системи, в межах вирішення завдань щодо забезпечення їх розвитку, необхідною є оцінка прогностичної інформації, отриманої за результатами прогнозування та моделювання, а саме:

– динаміки розвитку сектора домашніх господарств у СНР, зокрема за такими параметрами, як: обсяги випуску товарів і надання послуг; створення ва-

лової доданої вартості; оплата праці найманих працівників; сплата податків, пов'язаних з виробництвом; обсяги державних субсидій; отримані валовий змішаний та валовий наявний доходи; обсяги кінцевих споживчих витрат; валові та чисті заощадження [1, с. 241];

– причинно-наслідкових зв'язків, які обумовили складені у минулому тенденції у формуванні сукупних ресурсів домашніх господарств, та виявлення їх впливу на динаміку ВВП і економічне зростання;

– структурних співвідношень в сукупних доходах і видатках домашніх господарств, що дозволить зробити висновки щодо формування найбільш оптимальної або доцільної за певних умов (приміром, рівня економічного розвитку, системи оподаткування, політики доходів, рівня зайнятості, інструментів соціального захисту, підтримки підприємництва) структури доходів і видатків, яка б відповідала європейським стандартам [2, с. 105-106].

Прогнозування та моделювання розвитку сектора домашніх господарств, дозволяє на основі аналітичних висновків, прогнозних оцінок та припущень, змодельованих сценаріїв розвитку внести пропозиції щодо активізації сектора домашніх господарств у суспільному відтворенні, удосконалення державної підтримки, оптимізації споживання та заощадження.

Здійснені прогнозні оцінки розвитку домогосподарств засвідчили, що за рахунок потенціалу саморозвитку за даних інституціональних умов сектор домашніх господарств не зможе займати належне місце у системі національної економіки, яке відповідає взірцю європейських країн. Це вимагає зосередження уваги, в першу чергу, на активізації участі сектора у суспільному відтворенні, удосконаленні механізмів підтримки життєдіяльності домогосподарств, оптимізації їх споживчих витрат і заощаджень.

Література

1. Бережная Е.В. Математические методы моделирования экономических систем: [Учеб. Пособие]. Е.В. Бережная, В.И. Бережной – М.: Финансы и статистика, 2006. – 432 с.
2. Котис Н.В. Прогнозування та моделювання розвитку сектора домашніх господарств у структурі національної економіки / Н.В. Котис // Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Тернопіль, 2011. – С. 105-108.
3. Кутаенко А.А. Методы динамического моделирования в управлении экономикой – М.: Университетская книга, 2005. – 456 с.

Чайковська О.В., Ходова Г.О.

ФІНАНСОВИЙ ЛЕВЕРИДЖ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПОЛІТИКИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ

Об'єктивною необхідністю ефективного функціонування підприємств у сучасній економіці є залучення позикового капіталу. На сьогодні існують різні види позикового капіталу, і в практиці вітчизняних підприємств вже накопичи-